

Sant Egidio vredeswandeling 1 januari 2019

Ongeveer een maand geleden, op 8 december, vond de zaligverklaring plaats van 19 katholieke geestelijken die in de jaren '90 als martelaar gestorven zijn in Algerije. Eén van hen was mijn oom, Charles Deckers, een Antwerpse witte pater die zich als missionaris in Algerije ingezet heeft vooral voor de jongeren en kansarmen. Hij werd in 1994 door algerijnse terroristen vermoord in Tizi Ouzou, een stad in het noordoosten van Algerije.

Charles werd daar op handen gedragen. Hij richtte er een opvanghuis voor jongeren op, een beroepsschool, een bibliotheek en een voetbalploeg. Hij kwam op voor de rechten van meisjes en vrouwen.

Na de zaligverklaring vroeg de pers om een reactie van de familie. Ik wist niet goed wat zeggen, en zei in een eerste reactie dat hij die zaligverklaring misschien zelf niet gewild had, omdat hij zodanig gericht was op de anderen en zichzelf niet in de belangstelling wou plaatsen. Bovendien zijn er in de jaren 90 in Algerije ook duizenden slachtoffers gevallen onder de moslims, die hun leven gegeven hebben omdat ze weigerden het islamitisch radicalisme te aanvaarden.

Een zaligverklaring blijft een hele eer. Toen ik vorige maand pater Guy ontmoette, één van de witte paters die nu actief zijn in Tizi Ouzou, vertelde hij me dat men nog altijd spreekt over pater Charles. De kansarme jongeren van vroeger zijn nu werkzaam in de administratie en de economie, en zijn hun vriend van vroeger niet vergeten. Ze blijven over hem praten, zodat zelfs de jeugd van nu hem beschouwt als inspiratiebron, hoewel ze hem nooit gekend hebben. Dan vraag ik me af: hoe kan iemand in enkele tientallen jaren zo iets bereiken? Hij had geen macht, geen leidende positie. Op zijn begrafenis was heel de stad aanwezig naar het schijnt, mannen én vrouwen, christenen en vooral veel moslims, en in alle huizen in Tizi Ouzou had men de luiken dichtgedaan als teken van rouw.

Hoe komt het dat hij in Algerije zo populair was en nog steeds is? Ik denk dat dit aan twee dingen ligt.

Ten eerste vriendschap via concrete actie. Kleine daden om mensen die het echt nodig hebben, te helpen. Hij gaf onderdak aan daklozen, hij leerde kansarme jongeren typen, die dan op hun beurt talloze ongeletterde mensen hielpen om hun papieren in orde te brengen. Hij overtuigde vaders om hun dochters naar school te laten gaan in plaats van thuis te blijven. Een witte pater die met Charles gewerkt heeft, vertelde met bewondering: Hij mocht overal binnen in families! Hij was iemand met een passie voor de anderen. Ik citeer uit een brief van Ourida, één van de meisjes die dankzij hem heeft kunnen verder studeren en nu dokter is in Algiers. "Il s'oubliait pour ne s'intéresser qu'à la souffrance des autres".

Voorrang geven aan de anderen door concrete actie, dat is zijn boodschap en mijn oproep vandaag. Hoe dikwijls denken we niet op de eerste plaats aan onze eigen identiteit, onze eigen cultuur, onze eigen gemeenschap? Voor hem kwam de ander op de eerste plaats.

Hij leefde ook in een totaal vreemde gemeenschap: een moslimland in Afrika.

Dat brengt mij op de tweede reden waarom hij een inspiratiebron blijft: de bereidheid en wilskracht om uit de comfortzone te treden. Charles kwam uit een welgesteld Antwerps gezin, had goede punten op school (OLVcollege) en was voorbestemd voor een mooie toekomst. Op 18-jarige leeftijd neemt hij de radicale beslissing om alle comfort, een carrière, geld, zelfs zijn familie en vrienden achter te laten om als witte pater in een totaal vreemd land te gaan leven. Niet om zijn manier van leven, of zijn overtuigingen te gaan opdringen aan anderen, maar om de totaal Andere te ontmoeten. Niet om te bekeren, wèl om vrienden te maken. Hij was een migrant en werd Algerijn onder de Algerijnen en koos voor de Algerijnse nationaliteit na de onafhankelijkheid. Hij zou waarschijnlijk de integratieproblematiek in onze samenleving ook vanuit een ander perspectief bekijken.

Waarom verklaren zoveel mensen vandaag dat ze tegen migratie van vluchtelingen zijn, en dat we onze grenzen en onze identiteit moeten bewaken? Vanwaar komt die angst voor al wat vreemd is? Het antwoord daarop ligt niet in grote debatten, wel in concrete ontmoetingen. Laten we uit onze comfortzone komen en mensen ontmoeten die anders zijn, niet van onze clan, onze club, onze buurt of onze geloofsovertuiging.

Dankzij Sant Egidio ontmoette ik onlangs een vluchtelingengezin uit Syrië dat pas in Antwerpen aangekomen was dankzij de humanitaire corridors.

Vriendschap is dus het sleutelwoord. Vriendschap gebaseerd op erkenning en respect voor ieders eigenheid.

In deze elementen die pater Charles in Algerije zo populair maakten, en waardoor hij voor christenen uiteindelijk zalig verklaard is, herken ik de actieterreinen van Sant Egidio: vriendschap door concrete actie, voor mensen buiten de comfortzone. Vriendschap en actie voor de armen, voor de ouderen, met jongeren, met joden, christenen en moslims, gelovigen en niet-gelovigen, met mensen met diverse roots. Kleine daden met grootse gevolgen.

Mag ik jullie, de gemeenschap van Sant Egidio en alle mensen van verschillende achtergronden hier aanwezig, een liefdevol 2019 wensen en van harte bedanken voor de uitnodiging om vandaag te komen praten over pater Charles; moge hij ons blijven inspireren om in 2019 verder onze vriendschapsgrenzen te verleggen.